

PROJECTOPROEP RIOLERING EN IBA

Gemeentelijk investeringsprogramma 2025

1 Projectoproep RIO en IBA samengevat

Tot en met **30 juni 2025** kunnen lokale besturen en rioolbeheerders aanvragen indienen voor subsidies voor de aanleg van gemeentelijke riolering en IBA. De Vlaamse Milieumaatschappij werkt opnieuw met een projectoproep om het gemeentelijk investeringsprogramma (GIP) samen te stellen.

Net zoals bij de vorige projectoproep, worden alle aanvragen afgetoetst aan een lijst van criteria (zie 3 en 4). Nieuw voor de projectoproep GIP2025:

- Er wordt een aparte projectoproep gelanceerd voor KWZI projecten om het halen van de reductiedoelstellingen versneld te realiseren
- De lokale besturen moeten vanaf 1 januari 2025 een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan hebben

Verder is er vrijblijvend een klimaattool ter beschikking die je kan helpen om je project klimaatadaptiever te ontwerpen.

Uit de projectaanvragen die voldoen aan de criteria van de oproep wordt een selectie gemaakt voor het **ontwerpprogramma** GIP2025. Na goedkeuring van het ontwerpprogramma in het najaar 2025 wordt de selectie bekend gemaakt en worden de aanvragers verwittigd.

U krijgt nog een uitnodiging voor een **webinar op 22 april 2025** met bijkomende toelichting over deze projectoproep.

2 Verloop van een projectaanvraag RIO

2.1 Nieuwe aanvraag

Een nieuwe aanvraag voor riolering dien je zoals steeds in via [AWIS-projecten](#).

2.2 Heractiveer een eerder ingediende aanvraag

Alle goedgekeurde aanvragen in AWIS-projecten die niet opgenomen werden op de eerder opgedragen programma's zijn stopgezet.

In de overzichtslijst is voor deze projecten onder de kolom 'Acties' een knop voorzien:

Daarmee kan je een aanvraag heropenen. Na aanpassing (o.a. nieuwe motivatietekst, zie verder) en actualisatie (bv. kostprijs) dien je de aanvraag opnieuw in voor deze projectoproep. Enkel de projecten die je wenst in te dienen voor de projectoproep GIP 2025 deel 1 moet je via deze weg activeren.

De andere projecten die je niet heractiveert, blijven in de toepassing beschikbaar en kan je bij volgende projectoproepen eventueel aanpassen en heractiveren.

2.3 Motiveer je aanvraag

Voor alle aanvragen (nieuwe en geheractiveerde aanvragen) moet je bij de motivatie gebruik maken van volgende **standaardtekst**. Hierbij houd je enkel de categorieën over die van toepassing zijn op jouw project.

*Dit project wordt aangevraagd voor GIP2025/1 in de categorie [reductiedoelen/ lage zuiveringsgraad/ hefboom/ integraal/ gecombineerd/ decentraal/ geen van voornoemde](#) en beantwoordt aan de algemene en specifieke categorievoorwaarden zoals beschreven in de projectoproep. Specifiek wordt nog volgende bijkomende motivatie meegegeven: *(vrij aan te vullen)**

De toelichting bij de verschillende categorieën vind je verder in dit document bij punt 4 Categorieën van RIO-projecten.

2.4 Controleer je contactadressen

Controleer bij de indiening van elke projectaanvraag (nieuw of geheractiveerd) steeds de opgegeven contactadressen en geef minstens één generiek mailadres op (voorbeeld: riolering@gemeente.be). Zo kan de communicatie over de subsidieaanvraag (en het verdere dossier) ook blijven doorlopen bij (langdurige) afwezigheid van een contactpersoon.

BELANGRIJK: Fusiegemeenten

De toegangen voor de oude gemeenten die fuseerden zijn niet meer beschikbaar sinds 1 januari 2025. De toegangen voor de nieuwe gemeente, of een nieuwe rioolbeheerder, moeten opnieuw aangemaakt worden door de lokale beheerder van de fusiegemeente. Ook hier geldt de controle van je oude contactadressen. Vervang deze door de nieuwe contacten en geef minstens één generiek mailadres op.

Voor verdere info: zie communicatie van VMM naar fusiegemeenten op 17 maart 2025 (contact: gip@vmm.be).

3 Voorwaarden en tips voor RIO-projecten

3.1 Algemene voorwaarden

Volgens de geldende wetgeving zijn er een aantal algemene voorwaarden waaraan moet worden voldaan.

3.1.1 Timing

Om in aanmerking te komen moet:

- het voorontwerp ingediend worden binnen het jaar na bekendmaking van het programma 2025 deel 1, conform het [subsidiebesluit](#);
- gegund worden en het gunningsdossier ingediend worden bij VMM uiterlijk binnen de 5 jaar na bekendmaking van het programma 2025 deel 1.

Indien de termijn voor indiening van het gunningsdossier niet gehaald wordt, volgt een subsidievermindering van 5% per begonnen jaar na het overschrijden van deze termijn.

Om een subsidievermindering te voorkomen, is het belangrijk dat je enkel projecten indient die volledig aan de vooropgestelde timing kunnen voldoen. Het heeft geen zin om projecten na het opdragen op een programma te faseren of op te splitsen, als niet **alle fasen** aan deze timing kunnen voldoen. In dat geval dien je beter enkel een eerste fase in voor opname op een programma.

3.1.2 Asset management

De rioolbeheerder moet voor deze projectoproep volgende minimumvoorwaarden in het traject van asset management gehaald te hebben:

- minimum dekkinggraad van 90% in de rioolinventaris;
- minstens 40% van alle leidingen op de risicokaart is risicovol;
- 100% van het equivalent budget moet hetzij gepland hetzij uitgevoerd zijn;
- 25% van het totaal inspectieplan is uitgevoerd, waarbij gestreefd wordt naar 25% van de topkritische riolen (NIEUW).

De stand van zaken voor jouw gebied kan je raadplegen via de [statustool asset management](#). De realisatie van het [asset-management](#) wordt beschreven in het [saneringsbesluit](#).

Deze voorwaarde zal worden afgetoetst bij de opmaak van het programma.

3.1.3 Hemelwater- en droogteplan

Om aanspraak te kunnen maken op subsidies, moeten lokale besturen vanaf 1 januari 2025 een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan hebben. Het beschikken over een hemelwater- en droogteplan is [decretaal](#) verankerd.

Deze voorwaarde zal worden afgetoetst bij de opmaak van het programma.

Het hemelwater- en droogteplan moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- In het hemelwater- en droogteplan wordt een integrale visie met bijbehorend actie- en maatregelenprogramma uitgewerkt met als doelstelling om een lokaal watersysteem uit te bouwen dat weerbaar is tegen de gevolgen van klimaatverandering en zo bijdraagt aan een klimaatrobuuste en leefbare omgeving. Concreet legt het hemelwater- en droogteplan vast waar en op welke wijze men het hemelwater zo veel mogelijk ter plaatse kan houden, hergebruiken, infiltreren, bufferen, en pas in de laatste stap vertraagd afvoeren.
- Het hemelwater- en droogteplan is opgemaakt voor het volledige grondgebied van een of meer gemeenten en beslaat het publieke en het private domein.
- Het hemelwater- en droogteplan is goedgekeurd door de gemeenteraad en uiterlijk dertig dagen na die goedkeuring aan de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid bezorgd.
- Het goedgekeurde hemelwater- en droogteplan is raadpleegbaar op de gemeentelijke website en de [webpagina van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid \(CIW\)](#).

Is er een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan voor de betrokken gemeente raadpleegbaar op de gemeentelijke en CIW-website, dan is aan deze voorwaarde voldaan.

3.2 Bijzondere voorwaarde: rioleringskost

Voor een maximaal milieurendement en zoals vastgelegd in de conceptnota 'de grote stroomversnelling' mag de **rioleringskost** (geïndexeerd) van het project **niet hoger zijn dan 11.756 euro per inwonersequivalent (IE)**, tenzij gemotiveerd (zie verder).

Bij het **voorontwerp en het aanbestedingsdossier** moet je een sjabloon met berekening van deze kost toevoegen (je rekent standaard met 2,3 IE per woning). Bij overschrijding van bovenvermelde kost moet je een motivatienota toevoegen, samen met een alternatievenonderzoek. De alternatieven moeten zowel voor DWA als RWA onderzocht worden.

3.3 Tips

3.3.1 Infoworksversie

Zorg ervoor dat het hydraulisch model, dat meegeleverd wordt in fase voorontwerp, in de juiste versie van de database aangeleverd wordt (2023.2). Deze keuze dient al bij het begin van de opdracht gemaakt te worden, omdat ze niet omkeerbaar is naar oudere versies. Aquafin werkt immers met deze versie en moet de technische controle van het voorontwerp kunnen doorvoeren.

3.3.2 Engagementsverklaring

Om te zorgen voor een vlotte vooruitgang van de projecten is het noodzakelijk dat er vanaf het begin van het traject voldoende overleg is tussen alle betrokken partijen, zowel voor de riolerings- als de wegeniswerken. Daarom is het aangeraden om een **engagementsverklaring** tussen de betrokken partijen op te stellen. Zo wordt al in een vroege fase overeenstemming bereikt over de doelstelling, omvang en timing van het project.

[Meer info en een voorbeeldverklaring](#) vind je terug op de website van VLARIO.

De engagementsverklaring is geen verplicht document bij de subsidieaanvraag.

3.3.3 Klimaattool

Door de klimaatverandering is er nood aan klimaatadaptief ontworpen projecten. De VMM ontwikkelde het [klimaatportaal](#) om de impact van klimaatverandering op gemeenten te bekijken (impacttool). Je kan er nagaan welke maatregelen, in welke hoeveelheden en op welke locaties, mogelijk en wenselijk zijn (plantool), en hoe projecten klimaatbestendiger kunnen (projecttool). Deze tools kunnen helpen om projecten voor te stellen die gelegen zijn in gebieden met de grootste klimaatuitdagingen én die meteen ook klimaatadaptiever ontworpen zijn.

Het gebruik van de klimaattool is niet verplicht.

4 Categorieën van rioleringsprojecten

De ingediende projectvoorstellen worden geëvalueerd volgens onderstaande categorieën. Welke categorie(ën) van toepassing zijn, moet je duidelijk vermelden in de motivatie van je (her)aanvraag. Daarvoor gebruik je de standaardformulering zoals beschreven in dit document bij *2.3 Motiveer je aanvraag*. De volgorde van de categorieën die je vermeldt in je aanvraag heeft geen belang. De uiteindelijke selectie voor deze projectoproep wordt gemaakt uit alle projecten die voldoen aan de criteria.

Projecten die niet tot een bepaalde categorie behoren kunnen ingediend worden maar worden in principe niet weerhouden.

4.1 Versnelling uitvoering saneringsbesluit

Het besluit gemeentelijke saneringsverplichting of [saneringsbesluit](#) verplicht rioolbeheerders ertoe om, bij de uitbouw van het openbaar saneringsnetwerk, rekening te houden met de reductiedoelen zoals vastgelegd in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027.

Deze projectoproep focust daarom op het aansluiten van nieuwe vuilvracht om die reductiedoelen te bereiken (saneringsbesluit art. 8) en op het halen van een zuiveringsgraad van minstens 50% tegen 31 december 2027 (saneringsbesluit art. 9).

Ter info: Voor de realisatie van decentrale zuiveringsprojecten is er een afzonderlijke projectoproep.

4.1.1 Uitbreidingsprojecten in gebieden waar reductiedoelen niet gehaald worden

In deze categorie komen projecten in aanmerking waar bijkomende vuilvracht aangesloten wordt in gebieden waar je als gemeentelijke actor de reductiedoelen of saneringsopdracht voor de betrokken waterlichamen nog niet haalt.

Als de reductiedoelen met andere, eerder op het subsidieprogramma opgenomen projecten gehaald worden, komt het project dus in principe niet in aanmerking. Hierop wordt enkel een uitzondering gemaakt mits een grondige motivatie waarom dit project sneller of in de plaats van één of meerdere andere projecten moet uitgevoerd worden.

De gemeentelijke reductiedoelen kan je raadplegen via het [geoloket zonerings- en uitvoeringsplannen](#):

- geef de naam van je gemeente onderaan in. Gebruik de 'infoknop' en klik in de kaart, binnen het grondgebied van je gemeente. Er verschijnt een pop-upvenster waarmee je de gemeentelijke reductiedoelen kan raadplegen (klik door naar 'reductiedoelen').
- enkel projecten gelegen in waterlichamen waarvoor er, naast het lopend beleid, nog GUP-projecten moeten uitgevoerd worden komen in aanmerking. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de actualisatie van het lopend beleid.

Ook in de jaarlijkse '[rapportering gemeentelijke sanering](#)' kan je de gemeentelijke reductiedoelen terugvinden. De visuele weergave van de vooruitgang in het halen van de reductiedoelen is daar toegevoegd.

4.1.2 Uitbreidingsprojecten in gemeenten met lage zuiveringsgraad

Projecten waar bijkomende vuilvracht aangesloten wordt in gemeenten met een huidige zuiveringsgraad **lager dan 50%** (zie [Zuiverings- en rioleringsgraad](#)) komen in deze categorie in aanmerking voor opname. In het saneringsbesluit wordt gesteld dat tegen 2027 in elke gemeente minimaal de zuiveringsgraad van 50% moet behaald worden.

4.2 Interactie met prioritaire initiatieven van derden

In deze categorie wordt gefocust op win-win projecten.

De uitvoering van deze gemeentelijke rioleringsprojecten:

- vormt een noodzakelijke schakel voor het rendement van bovengemeentelijke projecten (hefboomprojecten)
- of heeft een belangrijke ecologische meerwaarde en interactie met andere initiatieven in prioritaire gebieden (integrale projecten)
- of is gecombineerd met dringende projecten van derden (gecombineerde projecten).

In deze categorie kunnen zowel projecten voor de aansluiting van nieuwe vuilvracht als optimalisatieprojecten opgenomen worden.

4.2.1 Hefboomprojecten

Gemeentelijke hefboomprojecten zijn:

- gekoppeld aan bovengemeentelijke projecten opgenomen op het Investeringsplan van Aquafin
- of gekoppeld aan bovengemeentelijke projecten die ver genoeg gevorderd zijn zodat het gemeentelijk project kan voldoen aan de vooropgestelde timing.

De projecten zijn noodzakelijk voor een goed rendement van het Aquafinproject. Afstemming van timing tussen gemeentelijke en bovengemeentelijke projecten gebeurt door de matchmaker Aquafin.

4.2.2 Integrale projecten

Dit zijn projecten die kaderen in de integrale en gebiedsgerichte aanpak van de prioritaire gebieden. Dat zijn de oppervlaktewaterlichamen die vallen in klasse 2 en 3 van de stroomgebiedbeheerplannen, aangevuld met de Gaverbeek en de Rivierbeek-Hertsbergebeek. Een integrale aanpak betekent dat het project niet alleen een waterkwaliteitsverbetering oplevert maar ook op andere milieudomeinen een duidelijke meerwaarde betekent (bv klimaat).

Voor vragen over integrale projecten en gebiedsgerichte aanpak kan je terecht bij de VMM-dienst Gebiedsgerichte Werking Water via gww@vmm.be.

4.2.3 Gecombineerde projecten

Dit zijn projecten met een strikte timing die bepaald wordt door:

- werken van derden die aanbestedende instantie zijn
- of financiering met een strikte timing door andere instanties.

Deze strikte timing moet duidelijk verantwoord worden in de motivatie.

5 Projectaanvragen voor IBA's

5.1 Collectieve plaatsing en beheer IBA's

Het [saneringsbesluit](#) verplicht elke rioolbeheerder tot het aanbieden van een collectieve plaatsing en het collectieve beheer van de IBA's voor het afvalwater dat afkomstig is van huishoudens (saneringsbesluit art.8).

Deze wetswijziging moet leiden tot een versnelde aanleg van IBA's. Via deze oproep wordt dit financieel ondersteund.

5.2 Opnamecriteria voor een IBA

IBA-projectaanvragen kunnen doorlopend worden ingediend. Alle projectaanvragen **ingediend voor 30 juni 2025** worden geëvalueerd. Volgende voorwaarden zijn bepalend:

- De inkleuring van het perceel in het huidig zoneringsplan. Komt in aanmerking:
 - o Een IBA in het individueel te optimaliseren buitengebied
 - o Een IBA in het niet gezoneerd gebied
 - o Een IBA in een te berioleren of gerioleerd gebied (collectief te optimaliseren buitengebied, collectief geoptimaliseerd buitengebied en centraal gebied) waarvoor een uitzondering op de aansluitplicht op riool kan ingeroepen worden of waarvoor de herziening van het zoneringsplan principieel is goedgekeurd door de VMM
- De capaciteit van de installatie bedraagt maximaal 20 IE
- De IBA behandelt huishoudelijk afvalwater
- De IBA werd/wordt geplaatst na 1 januari 2008 (= de start van de bestaande subsidieregeling)
- De IBA is niet opgenomen in een eerder subsidieprogramma tenzij kan gemotiveerd worden waarom de IBA toen niet (tijdig) werd geplaatst
- Er is voor de IBA nog niet eerder een subsidie uitbetaald

De voorwaarde om een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan te hebben, geldt ook voor de IBA-subsidie. Die voorwaarde wordt afgetoetst op het moment van de opmaak van het subsidieprogramma.

5.3 Bedrag van de IBA-subsidie

Een IBA komt in aanmerking voor een subsidie van 1.750 euro.

De IBA's die in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 bijkomend als prioritair werden afgebakend komen in aanmerking voor een verhoogde subsidie van 3.500 euro.

Deze IBA's hebben prioriteit 2 en kregen een prio_code = 3-SGBP3 (terug te vinden via het [geoloket zonering- en uitvoeringsplan](#) of in de jaarlijkse '[rapportering gemeentelijke sanering](#)').

5.4 Aandachtspunten bij aanvraag IBA-subsidie

Als het adres waar de IBA wordt geplaatst (nog) niet is opgenomen in het [adressenregister](#) komt het niet voor in de aanvraagmodule van AWIS-projecten en is subsidie aanvragen dus onmogelijk. Eerst moet dan een adres toegekend worden. De bevoegdheid voor adrestoekenning in dit register ligt bij de gemeente.

Bij het indienen van een IBA-aanvraag moet ook minstens één generiek mailadres (bv. milieu@gemeente.be) opgegeven worden bij de contactpersonen. Dit zorgt ervoor dat de communicatie kan blijven doorlopen bij (langdurige) afwezigheid van een contactpersoon.

Meer uitleg bij de volledige procedure, van aanvraag tot uitbetaling subsidie, lees je in de 'toelichting subsidieaanvraag IBA's' op <https://vmm.vlaanderen.be/diensten-producten/subsidies-iba>

6 Meer info

Voor vragen over deze projectoproep kan je contact opnemen via gip@vmm.be (riolering en KWZI) of iba@vmm.be (IBA's).

Voor vragen m.b.t. integrale projecten kan je terecht op gww@vmm.be.

Heb je **praktische of technische problemen** met de toegang of het gebruik van de digitale omgeving? Meld dit aan het AWIS-team via [de AWIS Service desk](#).